

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 100)**
- **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ
(NR 173)**
z dnia 13 września 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 100)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 173)

13 września 2022 r.

Komisje: do Spraw Kontroli Państwowej oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Tomasza Ławniczaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2021 roku (druk nr 2434).

W posiedzeniu wzięli udział: **Luiza Budner-Iwanicka** zastępca przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych oraz **Szymon Wróbel** zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Basicki, Tadeusz Cieśluk, Sławomir Jakubczak, Agnieszka Jasińska i Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Szanowni państwo, minęła już godzina 17:30. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Witam panie i panów posłów. Witam także zaproszonych gości. W szczególności witam przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, pana Szymona Wróbla, zastępcę dyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Witam serdecznie. Witam także panią Luizę Budner-Iwanicką, zastępcę przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych. Serdecznie witam.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2021 (druk nr 2434). Czy są jakieś uwagi? Nie ma. Stwierdzam przyjęcie porządku dziennego. Proszę o zabranie głosu zastępcę przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, panią Luizę Budner-Iwanicką. Pani przewodnicząca, oddaję głos.

Zastępca przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych Luiza Budner-Iwanicka:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, dzień dobry wszystkim. W imieniu Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych za rok 2021. Tradycyjnie to sprawozdanie składa się z dwóch części. Pierwsza część dotyczy strictly naszej działalności w ubiegłym roku, natomiast druga część dotyczy danych statystycznych i analizy tych danych w zakresie wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku

2021. Tutaj, jeżeli chodzi o tą drugą część, pozwolę sobie przedstawić państwu później prezentację i ją omówić. Myślę, że to może troszeczkę urozmaicić tę relację.

Jeżeli chodzi o efekty naszej pracy w roku 2021, to zbadaliśmy – czyli mówię tutaj łącznie o pracy wszystkich 16 regionalnych izb obrachunkowych – prawie 174 tys. uchwał, ustaliliśmy 11 budżetów dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym dla 7 gmin, 2 powiatów i 2 związków jednostek samorządu terytorialnego. Wydaliśmy ponad 24,5 tys. opinii w sprawach dotyczących finansów publicznych. Przeprowadziliśmy 964 kontrole, w tym 699 kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego. Ja tylko chciałabym przypomnieć, że taka kontrola kompleksowa jednostki samorządu terytorialnego obligatoryjnie musi odbyć się raz na 4 lata. Niezależnie od działań kontrolnych realizowane było także zadanie przez wydziały analiz naszych izb, a mianowicie, sprawdzanie pod względem merytorycznym i formalnym sprawozdań z wykonania budżetów. Tych dokumentów, proszę państwa, sprawdziliśmy w ubiegłym roku prawie 116 tys. Ponadto odpowiedzieliśmy na 480 skarg i wniosków, które wpłynęły do nas w różnych sprawach. W tym 236 tego typu pism dotyczyło działalności organów jednostek samorządu terytorialnego. Przeprowadziliśmy także 93 szkolenia, w których uczestniczyło prawie 8,5 tys. przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych.

W swoim wystąpieniu chciałabym się skupić na głównych naszych sferach działalności. Zacznę od działalności nadzorczej. W 2021 roku, proszę państwa, tak jak mówiłam, zbadaliśmy prawie 175 tys. uchwał podejmowanych w sprawach budżetów i ich zmian, wieloletnich prognoz finansowych i ich zmian, uchwał w sprawie zaciągania kredytów, pożyczek, wyemitowania obligacji komunalnych, uchwał dotyczących zasad udzielania dotacji z budżetów jednostek samorządu terytorialnego różnym podmiotom o charakterze publicznym i niepublicznym, uchwał w sprawie absolutorium, a także pochwał w sprawie podatków i opłat lokalnych. Ta liczba w porównaniu z latami poprzednimi jest zbieżna. Czasami bywa tak, że tych uchwał jest o 5 tys. mniej, a czasem o 5 tys. więcej, ale generalnie oscylujemy w granicach 175-180 tys. zbadanych uchwał.

Jeżeli chodzi o kwestie dotyczące badania tych uchwał, uchwały badamy pod względem legalności, czyli zgodności z prawem. W 2021 roku kolegia regionalnych izb rachunkowych, które są ostatecznym organem rozstrzygającym o legalności bądź braku legalności badanych uchwał, stwierdziły, że wśród tych 175 tys. przebadanych uchwał 170 tys. jest zgodnych z prawem. Natomiast reszta to były uchwały niezgodne z prawem, co do których kolegia wydawały rozstrzygnięcia nadzorcze w postaci albo stwierdzenia, że uchwały są podjęte z istotnym naruszeniem prawa i zachodzi konieczność orzeczenia nieważności w całości bądź w części, albo stwierdzały, że uchwały są podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa i to stwierdzały w uchwałach, nie uchylając badanych uchwał. Zdarzyły się też oczywiście przypadki, kiedy jednostki samorządu terytorialnego w ustawowym terminie same podejmowały uchwały naprawcze i wtedy kolegia poszczególnych izb umarzały wszczęte postępowania nadzorcze.

Może nie będę, proszę państwa, mówić o danych stricte statystycznych, bo myślę, że każdy z państwa, jeżeli będzie tym szczególnie zainteresowany, sięgnie do naszego sprawozdania. My to bardzo precyzyjnie piszemy w części opisowej, ale również posługujemy się danymi, które ujmujemy w częściach tabelarycznych. Zainteresowanych odsyłam do treści sprawozdania. To co jest ważne, to procentowa ilość uchwał zgodnych z prawem i procentowa ilość uchwał niezgodnych z prawem. Ona jest mniej więcej na tym samym poziomie w ciągu ostatnich 5 lat. Raz bywa tak, że jest ich troszeczkę więcej... Ale jeżeli chodzi o procentowy udział, to jest to bardzo podobne. To co zauważyliśmy, to ilość uchwał w sprawie budżetu i zmian budżetu – udział wynosił 61,3%. Tutaj nie widzieliśmy jakichś większych zmian, jeżeli chodzi o legalność tych uchwał. Drugą grupę uchwał, którą badamy, to są uchwały w sprawie wieloletnich prognoz finansowych i ich zmian – co do ilości to 26,5 tys. przebadanych przez nas uchwał. Bardzo ciekawą grupą uchwał, którą badamy, są uchwały w sprawie podatków i opłat lokalnych, czyli uchwały w sprawie podatku od nieruchomości, od środków transportowych. Również tak zwane opłaty śmieciowe, czyli opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi – dosyć żywotny społecznie temat. Zauważyliśmy, że w stosunku do roku ubiegłego spadła

ilość podejmowanych uchwał w tym zakresie o prawie 30%. Ta duża ilość uchwał, która została podjęta w 2020 roku, jak państwo na pewno zauważyliście w naszym sprawozdaniu za poprzedni rok, była wynikiem tego, że nastąpiły zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które spowodowały konieczność dostosowania lokalnych regulacji prawa miejscowego do aktualnie obowiązujących przepisów. Natomiast w 2020 roku i w 2021 roku owszem, nastąpiły zmiany ustawy, ale nie spowodowały one konieczności natychmiastowego podejmowania przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla podstawowego uchwał zmieniających regulacje prawne dotyczące opłat śmieciowych. Stąd też spadek ilości tych uchwał. Natomiast jeżeli chodzi o legalność podejmowanych uchwał w sprawie opłat śmieciowych, to tutaj nastąpił wzrost uchwał, które były podejmowane z naruszeniem prawa o 17% w stosunku do roku poprzedniego. A naszej ocenie jest to efektem może nie do końca jeszcze czytelnych regulacji, które gminy mają zastosować. To rodzi pewne wątpliwości interpretacyjne. I stąd też są problemy z formułowaniem postanowień w zakresie prawa miejscowego odnośnie do uchwał dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Jeżeli chodzi o uchwały absolutoryjne, to kolegia regionalnych izb obrachunkowych w 2021 roku zbadały 2895 uchwał absolutoryjnych. Tylko 24 spośród nich to były uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium. Spośród tych uchwał 11 naruszało prawo w sposób istotny i została orzeczona ich nieważność w całości. Natomiast pozostała ilość uchwał w ocenie kolegiów była zgodna z prawem i utrzymała się w porządku prawnym. Jeżeli chodzi o ustalenie budżetów, to tak jak mówiłam na początku – kolegia regionalnych izb obrachunkowych w ubiegłym roku ustaliły tylko 3 budżety dla gmin. To były budżety dla tych gmin, które do końca marca 2021 roku nie uchwały budżetów – czyli klasyczny przypadek, kiedy wkraczają wtedy regionalne izby obrachunkowe i ustalają budżety w zakresie obowiązkowych zadań własnych i zadań zleconych. Natomiast w przypadku 4 gmin, 2 powiatów i 2 związków komunalnych kolegia izb ustaliły budżety, które były dotknięte nieważnością, co zostało stwierdzone uchwałą właściwego miejscowo kolegium w części i w związku z tym kolegia wtedy mają kompetencje do tego, żeby w tym zakresie, w którym orzekły nieważność, mogły ustalić również budżety dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Jeżeli chodzi o skargi do WSA na rozstrzygnięcia nadzorcze kolegiów poszczególnych izb, nie było ich dużo. Na ponad 5 tys., wydanych uchwał przez kolegium tylko 53 uchwały zostały zaskarżone do wojewódzkich sądów administracyjnych. Można je podzielić w ogóle na 2 grupy. Mianowicie 43 skargi zostały wniesione przez organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego, czyli dotyczyły rozstrzygnięć nadzorczych kolegiów, natomiast w 9 przypadkach to same kolegia wniosły skargi na ich zdaniem wadliwe w sposób istotny uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego z uwagi na to, że upłynął termin na orzeczenie ich nieważności. Wtedy kolegia mają taką możliwość, że po upływie 30 dniowego terminu, który jest przewidziany dla orzeczenia nieważności wadliwej uchwały, mogą również, jeżeli ten termin upłynął, wnieść same skargi do WSA.

Natomiast same wojewódzkie sądy administracyjne wydały orzeczenia w 43 sprawach. Przy czym nie były to tylko sprawy dotyczące skarg wniesionych w 2021 roku, bo część z nich dotyczyła jeszcze spraw z 2020 roku.

Jeżeli chodzi o działalność opiniodawczą, to składy orzekające złożone z członków kolegium wydały w ubiegłym roku dokładnie 24 618 opinii. Te opinie są wydawane w sprawach projektów budżetów, projektów WPF-ów, możliwości spłaty zobowiązań długoterminowych w formie kredytów, pożyczek, emisji obligacji. Są to też opinie dotyczące informacji o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze, sprawozdań z wykonania budżetu za poprzedni rok, wniosków komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium dla organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego z tytułu wykonania budżetów za poprzedni rok. A także, jeżeli wpływa do nas uchwała w sprawie nieudzielenia absolutorium, to przed jej zbadaniem przez kolegium opinie o legalności tej uchwały i jej zasadności wydaje również właściwy miejscowo skład orzekający. Co do ilości w porównaniu z rokiem poprzednim, to tych opinii wydaliśmy więcej tylko o 96 sztuk. Ilość wydanych opinii utrzymuje się od wielu lat na podobnym poziomie. Natomiast, proszę

państwa, zauważyliśmy, że zmieniała się struktura rodzajowa tych opinii. Mianowicie w 2021 roku wzrosła liczba opinii o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej oraz wzrosła ilość opinii o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwałach budżetowych jednostek samorządu terytorialnego. Po prostu w 2021 roku więcej jednostek planowało deficyt budżetowy w swoich budżetach na 2021 rok, a z drugiej strony pod koniec roku, przedstawiając projekty uchwał budżetowych na następny rok, czyli na rok 2022, więcej jednostek planowało deficyt budżetowy w porównaniu z projektami budżetów na rok 2021. Stąd też wzrosła ilość opinii w tych sprawach w stosunku do roku 2020.

Natomiast zmniejszyła się w 2021 roku ilość opinii wydawanych w sprawie możliwości spłaty zobowiązań długoterminowych, co świadczy o tym, że jednostki w mniejszym stopniu planowały zaciąganie kredytów, pożyczek i emitowania obligacji. A ponadto, proszę państwa, niektóre z zaciąganych zobowiązań nie wymagały opiniowania przez regionalne izby obrachunkowe. Dlaczego? Dlatego że specustawa COVID-owa przewidywała taką sytuację, że w przypadku jeżeli jednostka samorządu terytorialnego zaciąga kredyt, pożyczkę bądź emituje obligacje na ubytek dochodów wynikający z sytuacji pandemii i to wykaże w analizie i w dokumentach przesłanych do nas, to regionalna izba obrachunkowa nie ma obowiązku wydawania opinii o możliwości spłaty takiego zobowiązania. Stąd też zmniejszenie się ilości opinii w tych sprawach. Co jeszcze, proszę państwa? Jeżeli chodzi o opinie, myślę, że to byłoby wszystko.

Może pokrótce przejdę do działalności kontrolnej. W 2021 roku przeprowadziliśmy 964 kontrole. Było to nieco mniej niż w 2020 roku, bo w 2020 roku przeprowadziliśmy 982. Ale było to, proszę państwa, spowodowane tym, że niestety pandemia zaburzyła troszeczkę pracę wydziału kontroli... Utrudniła. Może nie zaburzyła, ale utrudniła pracę wydziałów kontroli. Mieliliśmy liczne zachorowania wśród naszych pracowników na COVID, ale również bardzo często zdarzały się sytuacje, kiedy urzędy były wręcz zamykane z uwagi na dużą ilość zachorowań wśród pracowników na COVID-19. Wtedy pewne nasze czynności kontrolne musiały ulec opóźnieniu, troszeczkę się wydłużyły. Stąd też mniejsza ilość niż w ubiegłych latach przeprowadzonych kontroli problemowych i doraźnych, bo co do kontroli kompleksowych, to tutaj, proszę państwa, nie mamy wyjścia. Raz na 4 lata musimy przeprowadzić kontrolę każdej jednostki samorządu terytorialnego – musimy się z tego obowiązku bezwzględnie wywiązać. Stąd też ilość kontroli kompleksowych z reguły jest utrzymywana na tym samym poziomie. Tych kontroli kompleksowych w ubiegłym roku przeprowadziliśmy 699. Ponadto przeprowadziliśmy 169 kontroli problemowych, 94 kontrole doraźne i 2 kontrole sprawdzające realizację wniosków pokontrolnych. Natomiast co do samych, proszę państwa, kontroli sprawdzających, to zawsze podczas kontroli kompleksowych zakresem czynności kontrolnych są też obejmowane zagadnienia związane ze sprawdzeniem wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzedniej kontroli kompleksowej. To zagadnienie zawsze jest przez nas badane. Natomiast w wyjątkowych przypadkach, w tych jednostkach, w których nie planujemy przeprowadzenia kontroli kompleksowych, a zachodzi pewna obawa co do realizacji wniosków pokontrolnych, właśnie przeprowadzamy specjalną kontrolę sprawdzającą. Jeżeli chodzi, proszę państwa o kontrole, to chciałam jeszcze podkreślić, że w 2021 roku kontynuowaliśmy przeprowadzanie dwóch kontroli koordynowanych. Te kontrole koordynowane były przeprowadzane przez wszystkie regionalne izby obrachunkowe na terenie całego kraju. One są przeprowadzane na podstawie uchwał Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, która decyduje o tematyce kontroli. Przedstawiciele wydziałów kontroli przygotowują dokładny program każdej z takich kontroli. I takie kontrole są realizowane przez zespoły kontrolne wszystkich regionalnych izb obrachunkowych na terenie na terenie całego kraju. W latach 2020-2021 przeprowadzaliśmy kontrolę następujących zagadnień. Po pierwsze, przeznaczenia dochodów z tytułu opłat za wyżywienie pobranych od uczniów i przedszkolaków na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe. Koordynatorem tej kontroli była Regionalna Izba Obrachunkowa w Białymstoku. Drugą kontrolę koordynowaną przeprowadziliśmy w zakresie tematyki dochodów mienia z Skarbu Państwa. Tutaj koordynatorem kontroli była Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach. Ja nie będę może państwu mówić

o dokładnych ustaleniach tych kontroli, ponieważ w tym zakresie wydaliśmy 2 odrębne raporty i odsyłam państwa do tych raportów. Natomiast w części dotyczącej wniosków de lege ferenda odniosę się do ustaleń tych kontroli, ponieważ w tym zakresie sformułowaliśmy pewne wnioski, które nam się nasunęły po dokonanych ustaleniach w trakcie tych kontroli.

Podsumowując teraz działalność kontrolną, jeżeli chodzi o ilość nieprawidłowości, to stwierdziliśmy ich ponad 10 tys. To było, proszę państwa, prawie o 5% mniej niż w ubiegłym roku. Dotyczą one takich grup tematycznych jak wykonanie budżetu, zarówno w zakresie dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów, w zakresie księgowości i sprawozdawczości budżetowej i finansowej, jak i zamówień publicznych, długu publicznego i gospodarki mieniem.

Jeżeli chodzi o – to może państwa zainteresować – rok 2021, był on rokiem szczególnym z tego względu, że na ten rok przypadła kontrola większości samorządów województwa, bo przeprowadziliśmy kontrole w 13 samorządach województwa. Stąd też, proszę państwa, ta część dotycząca zarówno wykonania budżetów przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego, jak i ustalenia kontrolne w pierwszej części – one są w tym roku bardziej rozbudowane z uwagi na fakt przeprowadzenia kontroli większości urzędów marszałkowskich. Przeprowadziliśmy też kontrolę w 129 powiatach, 592 gminach, 18 miastach na prawach, natomiast jeżeli chodzi o kontrole problemowe, to w części związków komunalnych.

Największa ilość nieprawidłowości jak zwykle dotyczy kwestii księgowości i sprawozdawczości. Tych nieprawidłowości było w ponad 2,6 tys. przypadków. I tutaj, proszę państwa, kwestia jest tego rodzaju, że zmieniają się nam osoby, które zajmują się gospodarką finansową. Wdrożenie nowych osób w arkana wiedzy na ten temat trwa kilka lat. Stąd też ilość tych nieprawidłowości rokrocznie jest największa, jeżeli chodzi o te, które są przez nas, stwierdzane. Ale w ogóle, największa ilość nieprawidłowości, jaka została wprowadzona w 2021 roku, to były nieprawidłowości dotyczące wykonania budżetu – zarówno po stronie dochodów, wydatków, jak i przychodów i rozchodów. Tutaj oczywiście było ich ponad 3,5 tys. Kolejny jakby grupowo i ilościowo rozmiar nieprawidłowości, który stwierdzaliśmy, to oczywiście są to nieprawidłowości związane z udzieleniem zamówień publicznych – prawie 1,3 tys. przypadków, co jest związane z diametralną zmianą przepisów, jaka nastąpiła od 2021 roku. Ponieważ mamy do czynienia z wejściem w życie nowej ustawy Prawo zamówień publicznych i stosowaniem jej od 2021 roku, jak widać, rodzi to pewne problemy w jednostkach samorządu terytorialnego. Stąd wątpliwości interpretacyjne, stąd też ta ilość nieprawidłowości jest duża.

Jeżeli chodzi o skutki finansowe ustaleń wydziałów kontroli, to mają one właśnie swój wyraźny wymiar finansowy. W ubiegłym roku te skutki ustaleń wyniosły 11 632 tys. zł i w stosunku do roku 2020 nastąpił ich wzrost prawie o 30%. Oczywiście po przeprowadzonych kontrolach mamy obowiązek sformułowania w ciągu 60 dni wystąpienia pokontrolnego, w którym opisywane są wszystkie najbardziej istotne nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli. W ubiegłym roku w wystąpieniach pokontrolnych sformułowaliśmy 20 794 wnioski. Natomiast do tych wniosków jednostki samorządu terytorialnego mają prawo wnieść zastrzeżenia. W ubiegłym roku było 125 takich przypadków. W 10 przypadkach zostały one uwzględnione w całości przez kolegia właściwych miejscowo regionalnych izb rachunkowych, w 3 przypadkach w części, natomiast w pozostałych przypadkach w ocenie kolegium te zastrzeżenia zostały oddalone jako niezasadne.

Efektom działalności kontrolnej są też różnego rodzaju zawiadomienia, które kierowane są do instytucji publicznych, do organów ścigania – w ubiegłym roku sformułowaliśmy 421. Głównie były to zawiadomienia kierowane do ministrów, kierowników urzędów centralnych, głównie do ministra finansów, zwłaszcza w zakresie nierzetelnego sporządzania sprawozdań przez jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast do organów ścigania skierowaliśmy w ubiegłym roku 14 zawiadomień o uzasadnionych podejrzeniach popełnienia przestępstw. Natomiast jeżeli chodzi o najliczniejszą grupę tego typu zawiadomień i sygnalizacji, to zostały one skierowane do rzeczników dyscypliny finansów publicznych i takich zawiadomień było 422. Dotyczyły one czynów, które zostały dokonane przez 437 osób.

Ostatni zakres naszej działalności, którą chciałabym państwu przedstawić, to jest działalność szkoleniowa. W ubiegłym roku przeprowadziliśmy 93 szkolenia, w których brało udział prawie 8,5 tys. przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Te szkolenia były prowadzone albo w systemie bezpośrednim, albo w trybie online. Uczestnikami tych szkoleń są głównie skarbnicy i przedstawiciele służb finansowych, ale zdarza się tak, że na szkolenie przyjeżdżają również radni, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci. Przyjeżdżają też pracownicy jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego. A nawet, proszę państwa, zdarzają się przypadki, kiedy przyjeżdżają osoby, które chociażby prowadzą niepubliczne placówki oświatowe – szczególnie jeżeli są to szkolenia dotyczące rachunkowości albo szkolenia dotyczące zasad udzielania dotacji oświatowych. Zdarzają się coraz częściej takie przypadki, kiedy osoby spoza sektora finansów publicznych również są uczestnikami naszych szkoleń. Ilość szkoleń przeprowadzonych w ubiegłym roku w porównaniu z rokiem 2020 wzrosła nam o 50%. Ten rok 2020 był rokiem szczególnym. Ze względu na COVID-19 musieliśmy odwołać część szkoleń. W roku 2021 byliśmy już lepiej przygotowani do tej formuły online. Stąd też wróciliśmy do takiej stałej ilości szkoleń, którą udało nam się przeprowadzić. Dochody jakie uzyskujemy ze szkoleń w całości odprowadzamy do budżetu państwa. Nie pobieramy z tego jakichkolwiek pożytków, nie otrzymujemy też jakiegokolwiek refundacji budżetu państwa kosztów związanych z organizacją tych szkoleń. Zatem tutaj w 100% dochody uzyskane z tego tytułu odprowadzamy do budżetu państwa. W ubiegłym roku ilość tych dochodów zwiększyła się znacznie w stosunku do roku 2020.

Efektom naszych działań, zarówno w zakresie działalności nadzorczej, kontrolnej, opiniodawczej i szkoleniowej są wnioski de lege ferenda, które rokrocznie formułujemy w ostatnim rozdziale pierwszej części sprawozdania. W sprawozdaniu za rok 2021 sformułowaliśmy ich 13, przy czym 8 wniosków to są zupełnie nowe wnioski, które wynikają z naszych doświadczeń w tych wszystkich sferach naszej działalności, w tym z ustaleń wynikających z kontroli koordynowanych. Natomiast 5 wniosków pozwoliliśmy sobie powtórzyć. Wnioski były formułowane w latach ubiegłych, między innymi również w sprawozdaniu za rok 2020. Uznaliśmy bowiem, że w naszej ocenie są one na tyle istotne, żeby znowu zaapelować do państwa o podjęcie ewentualnych działań legislacyjnych zmierzających do usprawnienia działalności zarówno jednostek samorządu terytorialnego, jak i usprawnienia naszej działalności.

Jeżeli chodzi o nowe wnioski de lege ferenda, jakie sformułowaliśmy, to przede wszystkim...Może po kolei. Po pierwsze, proponujemy zmianę ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Ta zmiana miałaby polegać na tym, żeby umożliwić jednostkom samorządu terytorialnego wsparcie związku metropolitalnego nie tylko w formie finansowej, tak jak ma to miejsce do tej pory, ale również w formie rzeczowej, czyli umożliwić jednostkom samorządu terytorialnego udzielanie temu związkowi również pomocy o charakterze rzeczowym. W tej chwili ustawa tego nie przewiduje, a mając na uwadze doświadczenia w ogóle jednostek samorządu terytorialnego, to bardzo często, proszę państwa, jest udzielana zamiast pomocy finansowej pomoc rzeczowa. Ta pomoc rzeczowa może być udzielana w różnej formie, poprzez chociażby częściowe przejęcie zadania, czy też przekazanie chociażby materiałów budowlanych na remont drogi czy zakup części infrastruktury. Bo przecież chociażby związek metropolitalny w województwie śląskim, to jest związek między innymi, który zajmuje się komunikacją. To chociażby zakup taboru komunikacyjnego na potrzeby tego związku. Bezpośrednio z budżetu jednostki, która chce wesprzeć ten związek. Czyli nie tylko przekazanie środków finansowych temu związkowi, ale również przekazanie pomocy rzeczowej. Tutaj taki nasz apel do państwa, ażeby można było takiej zmiany dokonać. Ponadto, proszę państwa, apelujemy...

Poseł Ryszard Wilczyński (KO):

Na której stronie to jest?

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Już panu mówię. To jest część pierwsza naszego sprawozdania, rozdział 11. Wnioski de lege ferenda zaczynają się od strony 168. Pierwszy wniosek.

Druga część naszego wniosku dotycząca tej ustawy, to ujednoczenie źródeł dochodów związku metropolitalnego, mając na uwadze źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego określone w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejny wniosek de lege ferenda, jaki został sformułowany w sprawozdaniu, dotyczy zmiany ustawy o finansach publicznych. I tutaj proponujemy następujące zmiany. Mianowicie pierwsza zmiana polega na tym, że w przypadku, kiedy jednostka samorządu terytorialnego realizuje program postępowania naprawczego, gdzie w okresie trwania tego programu część wydatków jest po prostu zamrożona na czas trwania tego programu, za wyjątkiem pewnych określonych wydatków, które są enumeratywnie wymienione w art. 240a ust. 6 ustawy o finansach publicznych, proponujemy, żeby dodać jeszcze do tego zamkniętego katalogu wydatków, które nie są zamrożone, wydatków wynikających ze zmiany przepisów regulujących podstawy ich naliczania do wysokości umożliwiającej ich zastosowanie. Chodzi o wydatki na wynagrodzenia. W czym rzecz, proszę państwa? 1 listopada 2021 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw. Na mocy tej ustawy wzrosły wynagrodzenia w jednostkach samorządu terytorialnego. Wzrosły też wynagrodzenia i diety dla radnych. Zamrożenie tych wydatków, które ma miejsce w tej chwili na mocy aktualnie obowiązujących przepisów, uniemożliwia jednostkom samorządu terytorialnego, które są w trakcie realizacji programu postępowania naprawczego, podniesienie wynagrodzeń do aktualnie obowiązujących przepisów. Czyli zmusza de facto te jednostki do łamania przepisów określających wysokość wynagrodzenia zarówno wójtów, burmistrzów, prezydentów, jak i radnych. Stąd też nasza propozycja, żeby w tym zakresie wyłączyć zamrożenie wydatków, żeby te jednostki mogły dostosować wynagrodzenia do aktualnie obowiązujących przepisów. Bo w tej chwili te wynagrodzenia są częstokroć poniżej minimalnych kwot wynagrodzeń określonych w zaktualizowanej ustawie. Stąd też taki nasz wniosek.

Jeżeli chodzi o ustawę o finansach publicznych, mamy propozycję dotyczącą zmiany obowiązku prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach samorządu terytorialnego. Mianowicie na bazie aktualnie obowiązujących przepisów w tej chwili jest tak, że jeżeli jednostka samorządu terytorialnego w trakcie roku budżetowego osiągnie czy przekroczy pułap 40 000 tys. zł po stronie łącznie sumy dochodów i przychodów bądź wydatków i rozchodów, automatycznie pojawia się u niej obowiązek przeprowadzenia audytu wewnętrznego. Natomiast realia życia powodują to, że często jednostki samorządu terytorialnego albo nie mogą pozyskać audytorów, albo czasami to przekroczenie, proszę państwa, następuje pod koniec roku budżetowego. I one wtedy stoją przed faktem dokonanym. Zanim zatrudnią audytora, to mija rok budżetowy, planują budżet następnego roku poniżej tych progów audytowych, a fakt niezatrudnienia audytora w momencie, kiedy przekroczą te magiczne 40 000 tys. zł, powoduje konsekwencje w postaci naruszenia dyscypliny finansów publicznych. I my, proszę państwa, proponujemy takie rozwiązanie, żeby obowiązek zatrudnienia czy prowadzenia audytu powstał dopiero po upływie 2 lat od osiągnięcia tego progu przez jednostki samorządu terytorialnego. Bo tak jak mówiłam państwu, często bywa tak, że na etapie planowania budżetowego na początku roku jednostki nie planują przekroczenia tych limitów i uważają, że w ogóle nie są w stanie przekroczyć tych limitów w trakcie realizacji budżetu. Nagle pojawia się problem, bo nagle pojawiają się dodatkowe dochody albo muszą zaciągnąć dodatkowy kredyt, czyli pojawiają się dodatkowe przychody budżetowe powodujące przekroczenie tej magicznej granicy 40 000 tys. zł. Stąd później problemy z realizacją obowiązku audytowego. Ponadto jeżeli się nie mylę... Proszę się proszę o cierpliwość... Tak... Oprócz tego, że przesłanką obowiązku audytowego miałyby być dwukrotne przekroczenie w ciągu poprzednich 2 lat budżetowych tego magicznego progu 40 000 tys. zł, to jeszcze proponujemy, żeby ten obowiązek audytowy powstał dopiero po upływie pierwszego kwartału tego następnego roku, żeby jednostka miała czas na to, żeby tego audytora znalazła przez chociażby pierwszy kwartał bieżącego roku budżetowego. Stąd też nasza propozycja w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o kolejną propozycję – to jest nasz czwarty wniosek dotyczący zmiany ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Ta propozycja polega na tym, żeby rozsze-

rzyć katalog podmiotowy tych placówek niepublicznych, które po pierwsze, jeżeli nie chcą się poddać kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji oświatowych bądź też nie przekazują informacji dotyczących wykorzystania tych dotacji i żeby w stosunku do nich jednostki samorządu terytorialnego mogły zastosować sankcję w postaci wydania decyzji administracyjnej o wstrzymanie wypłaty dotacji. Na bazie aktualnie obowiązujących przepisów ta sankcja przewidziana jest tylko, proszę państwa, dla placówek dla dorosłych, w których nie jest realizowany obowiązek kształcenia, obowiązek nauki i dla niektórych innych placówek oświatowych, takich jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, bursy, internaty i biblioteki pedagogiczne. Natomiast w stosunku do gros placówek oświatowych w postaci przedszkoli niepublicznych, szkół podstawowych, szkół średnich, szkół branżowych niepublicznych jednostki samorządu terytorialnego, które je dotują, nie mogą zastosować takiej sankcji. A proszę mi uwierzyć, jest to sankcja bardzo skuteczna. Bo jeżeli jednostka wyda taką decyzję o wstrzymaniu wypłaty dotacji, która stanowi główne źródło utrzymania takiej placówki, to ta placówka bardzo szybko dostarcza niezbędne dokumenty, umożliwia przeprowadzenie kontroli. A przecież jednostki samorządu terytorialnego wydają naprawdę ogromne pieniądze na funkcjonowanie placówek niepublicznych i mają obowiązek sprawdzenia sposobu ich wydatkowania – czy te pieniądze są rzeczywiście wydawane na kształcenie, wychowanie, opiekę nad dziećmi, czy też na przykład nie są wydatkowane na wydatki inwestycyjne dla organów prowadzących te placówki, co jest niezgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami. Stąd też nasza propozycja, żeby ujednoczyć i usankcjonować taką możliwość w stosunku do wszystkich niepublicznych placówek oświatowych bądź też placówek publicznych nie prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego – bo takie też w Polsce są.

Proszę państwa, postulujemy też zmiany do rozporządzenia ministra finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, ale myślę, że już nie będę wchodzić w szczegóły, bo tych zmian proponujemy sporo, zwłaszcza jeżeli chodzi o sprawozdania o dochodach, w tym o dochodach dotyczących podatków i opłat lokalnych. Jeżeli państwo jesteście zainteresowani, jest to szeroko opisane we wnioskach de lege ferenda. Myślę, że może to państwa zainteresować.

Ostatni z wniosków nowych, to jest wniosek, który został przez nas sformułowany po dokonanych ustaleniach z kontroli koordynowanej dotyczącej funkcjonowania stołówek szkolnych. Szanowni państwo, sytuacja wygląda w ten sposób, że jeżeli szkoła prowadzi stołówkę, to wysokość opłaty, jaką ponosi rodzic, opiekun prawny lub dorosły uczeń, który korzysta z obiadów w stołówce szkolnej, obejmuje tylko tak zwany wsad do kotła. Natomiast bardzo dużo placówek oświatowych nie ma warunków do prowadzenia stołówki, ale zapewnia dzieciom gorący posiłek. I wtedy korzysta z usług cateringowych. Proszę sobie wyobrazić, że na bazie obowiązujących przepisów w takiej sytuacji rodzic ponosi całość kosztów takiego posiłku z cateringu, które są zdecydowanie wyższe. My proponujemy, żeby ujednoczyć tę zasadę i żeby rodzic również płacił w takim przypadku, jeżeli szkoła korzysta z cateringu, wyłącznie wysokość wsadu do kotła, czyli te koszty, które ponosi firma cateringowa na zakup produktów żywnościowych z których przygotowuje posiłki. Taka jest nasza propozycja, żeby ujednoczyć te zasady, żeby po prostu, proszę państwa, było sprawiedliwie. W związku z tym mamy taką propozycję, żeby w ustawie Prawo oświatowe, które rozstrzyga te kwestie, ujednoczyć te zasady.

No i wnioski, które powtarzamy – to tylko pokrótce. Mianowicie zdarzają się, proszę państwa, takie sytuacje, kiedy wójt, burmistrz, prezydent miasta długotrwale jest nieobecny z różnych przyczyn. I istnieją, proszę państwa, wątpliwości interpretacyjne, czy wtedy jego zastępca może dokonywać zmian w budżecie. Te wątpliwości interpretacyjne występują zarówno na bazie orzeczeń wojewódzkich i Naczelnego Sądu Administracyjnego, jak i na bazie poglądów doktryny. Stąd też po raz kolejny proponujemy zmianę ustawy o finansach publicznych, żeby w sposób jednoznaczny określić, aby w przypadku nieobecności wójta, burmistrza, prezydenta jego zastępca mógł być upoważniony do zmian w budżecie. Bo przecież tych zmian wójtowie, burmistrzowie, prezydenci dokonują naprawdę ogrom. Każda zmiana kwoty dotacji, jaka wpływa do budżetu, to jest zmiana po stronie dochodów i wydatków, która leży nie w kompetencji rady – rada nie musi tego robić – ale leży to w kompetencji organu wykonawczego. W przypadku nie-

obecności organu wykonawczego, nawet tygodniowej, bo po prostu wójt poszedł na urlop – to jest obiektywna przesłanka – żeby jego zastępca mógł na bieżąco dokonywać takich zmian, a na to do końca przepisy ustawy o finansach publicznych nie pozwalają. Więc proponujemy, żeby taka zmiana była dokonana i to jest zmiana z przyczyn czysto funkcjonalnych, celowościowych.

Kolejna zmiana, którą proponujemy – ale to jest zmiana, nie ukrywam, już typowo z naszej inicjatywy – mianowicie bardzo byśmy państwa prosili, żeby w ustawie o finansach publicznych wprost zapisać, żeby uchwały budżetowe i jej zmiany przychodziły do nas wyłącznie w formie elektronicznej. Żebyśmy nie musieli badać formy papierowej. My na elektroniczne badanie dokumentów jesteśmy przygotowani, wdrożyliśmy system, który umożliwi nam badanie wszystkich uchwał, które do nas wpływają w formie elektronicznej. Taki wymóg został już parę lat temu wprowadzony, jeżeli chodzi o wieloletnie prognozy finansowe. Natomiast nie ma wyraźnego nakazu dla samorządów, żeby uchwały budżetowe i zmiany do uchwał budżetowych również przysyłały nam wyłącznie w formie elektronicznej. Ja muszę państwu powiedzieć, że z praktyki jednostki samorządu terytorialnego robią to, przysyłają nam to w formie elektronicznej. Ale nie wszystkie to robią. I to powoduje, że skanujemy te dokumenty, wprowadzamy do systemu. Natomiast jednostki są przygotowane do tego, żeby zrobić to w formie elektronicznej. Tylko prosilibyśmy państwa o to, żeby w pracach legislacyjnych uwzględnić zapis wyraźnie wskazujący na taką konieczność. Naprawdę bardzo by nam to ułatwiło pracę.

Proponujemy też kwestię ujednoczenia zasad udzielania dotacji. Bo, proszę państwa, zasady udzielania dotacji określone są w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie, w ustawie o zabytkach, w ustawie Prawo ochrony środowiska, w ustawie Prawo wodne i oczywiście w ustawie o finansach publicznych, ale w każdej z tych ustaw, proszę państwa, jest inny zakres przedmiotowy. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie sama rozstrzyga, w jaki sposób ma być udzielona dotacja, jakie są zasady jej udzielania, jakie są zasady kontroli. Natomiast jeżeli chodzi o inne zadania, które są realizowane przez organizacje pożytku publicznego, to rozstrzyga nam ustawa o finansach publicznych, która daje możliwość organowi stanowiącemu w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego określenie zasad udzielania dotacji, kontroli, rozliczania dotacji. Natomiast już ustawa o zabytkach mówi tylko o zasadach udzielania dotacji. Tylko w takim zakresie jednostka może się wypowiedzieć w drodze aktu prawa miejscowego. A my chcielibyśmy, aby w tych wszystkich ustawach ujednoczono ten zakres i dano kompetencje organowi stanowiącemu, żeby w każdej z wydanych przez siebie uchwał dotyczącej każdego typu dotacji, miał prawo do określenia zasad ich udzielania z zachowaniem oczywiście zasady równego traktowania stron i konkurencyjności, zasad ich kontroli i zasad rozliczania. To jest nasz postulat.

Proszę państwa, jeszcze jedna kwestia, którą chciałabym poruszyć – to też w tych wnioskach powtórzonych – widzimy naprawdę sens, żeby zwolnić gminy z obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości. Gminy same sobie, proszę państwa, płacą podatek od nieruchomości. Tak jest w naszych przepisach. Naprawdę nie widzimy sensu, żeby one sobie same płaciły ten podatek. Tak samo jest w podatku leśnym. Jeżeli gmina jest właścicielem lasu, to sama sobie płaci podatek leśny. Tak że prosilibyśmy państwa, żebyście przy najbliższej zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i ustawy o podatku leśnym to uwzględnili, bo wydaje nam się, że to jest po prostu niecelowe.

Jeszcze jedna rzecz, a mianowicie, kwestia wsparcia Państwowej Straży Pożarnej przez powiaty. Jak państwo doskonale wiecie, Państwowa Straż Pożarna na szczeblu powiatowym jest de facto jednostką organizacyjną powiatu. Powiat ma jej budżet i plan finansowy w swoim budżecie. I wyobraźcie sobie państwo, że na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów, jeżeli powiat chce wesprzeć swoją Państwową Straż Pożarną, to może. Tylko, pani poseł, wie pani, co robi? Musi przekazać pieniądze do funduszu wsparcia wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, a później z tego funduszu te pieniądze idą do planu finansowego i znowu idą do budżetu powiatu, zwiększając plan finansowy Państwowej Straży Pożarnej. Czyli podbija to budżet powiatu. To jest krążenie pieniądza wokół, w tym samym kierunku. A my byśmy chcieli, by tak nie było i żeby

powiat wyjątkowo nie wpłacał tych pieniędzy do funduszu wsparcia, tylko bezpośrednio mógł zwiększać plan finansowy. To jest też taki nasz postulat.

Ostatnia rzecz, proszę państwa – znowu ten nasz związek metropolitalny w województwie śląskim. Mianowicie proponujemy... Ponieważ jednostki samorządu terytorialnego zaciągają nie tylko kredyty, pożyczki, emitują obligacje, ale również mają prawo zaciągać inne zobowiązania o charakterze dłużnym długoterminowym, które w swoim charakterze prawnym i ekonomicznym są podobne do kredytów i pożyczek – to są różnego rodzaju umowy leasingu, to są na przykład zakupy na raty – proszę sobie wyobrazić, że w ustawie o związku metropolitalnym nie ma takiej możliwości. My proponujemy, żeby związek metropolitalny też mógł skorzystać z tego typu możliwości. Bo chociażby, proszę państwa, zakup leasingowy autobusów czy tramwajów. Bardzo częsta forma, prawda? Po co zaciągać kredyt, jak można wziąć takie pojazdy w leasing? Dostyc wygodna forma, myślę, że dostyc skuteczna, ale niestety na razie związek metropolitalny nie może tego robić. To jest też nasza taka propozycja.

To jest, proszę państwa, koniec wniosków de lege ferenda, jeżeli chodzi o nasze propozycje. Natomiast teraz przesłabym do części drugiej, jeżeli państwo...

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Momencik. Sprawozdanie jest dwuczęściowe. Czy państwo już teraz chcecie zabrać głos?

Poseł Ryszard Wilczyński (KO):

Jeżeli można, to już teraz.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Bo ja jestem koreferentem całości referatu pani przewodniczącej, a dopiero potem jest dyskusja.

Poseł Ryszard Wilczyński (KO):

Będę musiał iść.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dobrze. W drodze wyjątku udzielam głosu dwóm posłom. Proszę bardzo, pani poseł.

Poseł Iwona Michałek (Porozumienie):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałam przede wszystkim pani przewodniczącej podziękować za to, co pani dzisiaj tutaj nam powiedziała. Powiedziała to pani w sposób bardzo rzeczowy – widać u pani ogromną wiedzę – i taki przystępny. Nawet osoby, które może się tym mniej zajmują, zapewne są bardzo usatysfakcjonowane. Mnie zainteresowała ta część oświatowa, o której pani mówiła, ponieważ oświatą zajmuję się właściwie całe zawodowe życie. Rzeczywiście państwo macie absolutną rację. Nieraz dostałam takie informacje, że samorządy mają problem z wyegzekwowaniem od jednostek oświatowych niepublicznych podstawowych informacji. Absolutnie się zgadzam. Ja przynajmniej będę pilnować, żeby ten państwa wniosek został zrealizowany, bo to jest bardzo istotne. Tylko tyle. Dziękuję bardzo.

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję, pani poseł. Pan poseł Ryszard Wilczyński.

Poseł Ryszard Wilczyński (KO):

Ja bym się przyłączył do tego głosu, bo byłem pod wrażeniem pani chęci dokonywania pozytywnych zmian w systemie oprząrdowania prawnego samorządów. Myślę, że gdyby każdy urzędnik miał w sobie taką pasję, to byłoby nam łatwiej w państwie polskim. Bardzo za to dziękuję. Z dużą radością patrzyłem na pani zaangażowanie.

I teraz przechodzę do tego, co jest smutniejszym faktem. Ja jestem również w Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Kwestia wniosków de lege ferenda zawsze była przedmiotem mojej uwagi, ale wyłącznie mojej. To znaczy tak naprawdę nikt w Komisji do Spraw Kontroli Państwowej ani cała Komisja do Spraw Kontroli Państwowej nigdy

nie przejęła się faktem, że są wnioski de lege ferenda formowane przez NIK i trzeba by było coś z nimi zrobić.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Nie zgadzam się, nie cała Komisja.

Poseł Ryszard Wilczyński (KO):

Ty też. Niecała. Ale generalnie in gremio Komisja. Teraz chodzi o to, żeby ten głos NIK i RIO nie był głosem wołającego na puszczy. Ale póki co jest. Jestem już 7 lat członkiem Komisji do Spraw Kontroli Państwowej i co roku powtarza się ta sama historia. Szanując pani zaangażowanie i zaangażowanie RIO – czy nie powinno być tak, że tutaj się powinno pojawić przedłożenie komisyjne? Przecież to jest kopiuj/wklej projektu ustawy jednej, drugiej czy trzeciej. Bo ja to mogę zrobić i wziąć to. Tylko za chwilę się zacznie, jak w oczywistych kwestiach funduszu sołeckiego – trzeba skorygować – dobrze, ale poseł Koalicji Obywatelskiej wniósł, no to trzeba to odwalić. Panie przewodniczący, proszę się nad tym zastanowić. To są żywe projekty ustaw. Mamy jeszcze rok pracy parlamentarnej, przejrzyjmy to. Przecież tutaj mamy osobę, która aż się prosi, żeby z nią współpracować i wykorzystać jej zaangażowanie. Zrobimy te kilka przedłożeń. To kilka projektów ustaw. Zresztą oprzyrządowanie prawne chyba jakieś mamy, niech to będą projekty. Gdyby to się nie zdarzyło, to proponuję tak jak NIK proponowała – jest Komisja do Spraw Petycji. Ona musi reagować. Zamiast wołać na Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, to może wnosić też do Komisji do Spraw Petycji. Wtedy musi być to siłą rzeczy obrobione. Ale mam nadzieję, że kolega Ławniczak potraktuje mój głos poważnie i zastanowi się nad tym, jak to zrobić, żeby przepakować te projekty jako projekty naszej Komisji. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Tak. Wysłuchałem uwag koleżanki Iwony Michałek i kolegi Ryszarda Wilczyńskiego – potwierdzam, sprawa jest otwarta i oczywiście będziemy jako projekty komisyjne przynajmniej ustalone najpierw w prezydium... Potem prawdopodobnie musimy to dać też na Komisję Wspólną Rządu i Samorządu, bo to dotyczy samorządu, a potem dalszy ciąg. Pod tym względem sprawa jest otwarta. Dziękuję na tym etapie.

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Proszę państwa, druga część naszego sprawozdania dotyczy wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego. Nie ukrywamy, że rokrocznie wzrasta nam objętość tej drugiej części, bo dostrzegamy nowe zjawiska, które chcielibyśmy państwu pokazać w różnej formie. I te dane, jak państwo zerknęliście do naszego sprawozdania, są uszeregowane według poszczególnych typów jednostek, przy czym najpierw są dane dotyczące generalnie jednostek samorządu terytorialnego. Później, w zależności od typów jednostek, obrazują wykonanie budżetów przez gminy, przez miasto stołeczne Warszawa, przez miasta na prawach powiatu, przez powiaty ziemskie, województwa samorządowe, związki gmin i związek metropolitalny. Taka jest systematyka przedstawienia danych. Później mamy relacje z art. 242 i 243. To tak tylko tytułem przypomnienia. Art. 242 to jest ta złota reguła wydatkowa, kiedy wydatki bieżące powinny być w pełni pokryte z dochodów bieżących i ewentualnie ujemną różnicę możemy pokryć wolnymi środkami bądź nadwyżką budżetową z lat ubiegłych. Art. 243 to jest ten sławetny indywidualny wskaźnik zadłużenia, który de facto stanowi indywidualny wskaźnik spłaty wyliczany na podstawie danych historycznych dotyczących podstawowych wielkości budżetowych indywidualnie dla każdej jednostki samorządu terytorialnego. I tego wskaźnika spłaty nie można w danym roku przekroczyć. Stąd jest on tak istotny. Oczywiście pokazujemy też wybrane zagadnienia z zakresu gospodarki finansowej. W tym roku pozwoliliśmy sobie, proszę państwa, ze szczególną uwagą przyrzeć gospodarce śmieciowej. Bo obserwujemy tendencję, że dochody z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie wystarczają na wydatki związane z funkcjonowaniem systemu. Chcieliśmy to przeanalizować i państwu pokazać, jak to się kształtowało w roku 2021 – czyli te dane zbiorcze. Pokazujemy również dane dotyczące zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, informacje o środkach ze źródeł zagranicznych, mówimy o nadwyżce

operacyjnej. Tak jak mówiłam wcześniej – analiza finansowa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Ze szczególną troską pochylamy się także nad zadłużeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Tutaj przedstawiamy informacje na ten temat.

Teraz, proszę państwa, króciutko – podstawowe dane statystyczne w ujęciu roku 2021 i w zestawieniu z rokiem 2020. Dochody budżetu ogółem, jeżeli chodzi o koniec 2021 roku, wzrosły w jednostkach samorządu terytorialnego o 9,3%, w tym dochody bieżące o 10,6% w stosunku do roku 2020. Mamy duży wzrost dochodów z tytułu wpływów odpisów z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych, bo aż o 15%. Natomiast spadły dotacje celowe o 2,5%. Ale to jest też efekt tego, że w trakcie roku jednostki samorządu terytorialnego przestały realizować program „Rodzina 500 plus”, bo realizacja tego programu przeszła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym, ponieważ gros dotacji, jakie wpływają z budżetu państwa do jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza szczebla gminnego, to były dochody z budżetu państwa, które były następnie przekazywane do uprawnionych osób mających dzieci do 18. roku życia, tutaj widzimy duży spadek dochodów z tego tytułu. Subwencja ogólna, proszę państwa, wzrosła o 16,9% w stosunku do roku 2020, ale było to efektem, proszę państwa, przede wszystkim skierowania dużej ilości środków do gmin z tytułu wyrównania ubytku dochodów, które odbyło się w ramach subwencji ogólnej. To nastąpiło w listopadzie i grudniu ubiegłego roku. Te środki samorządy mają prawo przeznaczyć na rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy czym środki te zostały przyjęte do dochodów budżetu, natomiast z przyczyn obiektywnych – ponieważ wpłynęły pod koniec roku – nie zostały rozdysponowane na wydatki. I one de facto, proszę państwa, w tym roku przechodzą do budżetu, przypuścmy roku 2022, jako nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych – czyli już nie jako dochód, ale jako przychód. Natomiast będą się zwiększać wydatki, bo wydatki na cele związane z rozwojem infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego będą pokrywały od 2022 do końca 2025 roku. Stąd też korzystny wynik finansowy, jeżeli chodzi o poziom dochodów na koniec 2021 roku, może być, proszę państwa, w tym roku zdecydowanie mniej korzystny, bo wzrosną wydatki, a dochodów już nie będzie. To taka uwaga z naszej strony, która też jest wyrażona w sprawozdaniu. Spadły troszeczkę dochody majątkowe – o 1,2%. Ale podbiły, proszę państwa, bardzo dochody ze sprzedaży majątku – o 51% wzrosły w stosunku do roku 2020. Ale to też był efekt pandemii. Bo rok 2020 roku bardzo, mówiąc kolokwialnie, dał w kość samorządom. Część przetargów została unieważniona i wszystko to jakby ze zdwojoną siłą pojawiło się w roku 2021. W 2021 roku wystąpiła rekordowa sprzedaż mienia.

Natomiast jeżeli chodzi o wydatki, one też nam, proszę państwa, wzrosły. Bo to jest związane ze wzrostem zadań, jakie są nakładane na jednostki samorządu terytorialnego, ale również nie ukrywajmy – ze wzrostem kosztów realizacji tych zadań. Wydatki wzrosły w stosunku do roku 2020 o 5,6%, a wynagrodzenia o 7,7%. Dotacje udzielane z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 8,8%. Wydatki majątkowe wzrosły od 6,3%, przy czym wydatki inwestycyjne wzrosły nam o 3,1% w stosunku do roku 2020.

I globalne kwoty, proszę państwa. To jest kwota dochodów budżetowych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego – 333 409 105 600 zł. One zostały zrealizowane na poziomie 102,7% planu na rok 2021. W porównaniu do dochodów w 2020 roku wzrosły nominalnie o 9,3%, ale uwzględniając wskaźnik inflacji jedynie o 4,2%. Wzrost dochodów ogółem odnotowano we wszystkich typach jednostek samorządu terytorialnego. Najniższy, wzrost osiągnęły powiaty, bo tylko o 4,3%, a najwyższy miasto Stołeczne Warszawa – 16,4%. Największą część dochodów wciąż stanowią dochody własne, jednak ich udział w dochodach ogółem od 2016 roku sukcesywnie maleje na rzecz dochodów transferowych z budżetu państwa – w formie dotacji celowych i subwencji. W 2021 roku ta tendencja została zatrzymana. Właśnie przez to udział dochodów własnych w dochodach ogółem zwiększył się o 1% i wyniósł 49%. Ten wzrost znaczenia dochodów własnych z jednej strony był wynikiem ograniczenia roli dotacji celowych, których udział obniżył się o 3,7%. Otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego w końcu roku środki, o których państwu mówiłam, czyli z subwencji ogólnej na uzupełnienie ubytku docho-

dów, sprawiły, że udział subwencji w dochodach ogółem wzrósł o 2,7%. Tak że to właśnie to spowodowało.

Tu jest przykład. Wykres graficzny, który pokazuje w latach 2015-2021, jaka jest tendencja, jeżeli chodzi o wielkości dochodów budżetowych. I tu, proszę państwa, tylko tytułem objaśnienia – zielona część kolumny to są dochody własne, żółta to dotacje celowe, a ta pomarańczowa to jest subwencja ogólna. To są te główne grupy źródeł dochodów, które zasilają budżety jednostek samorządu terytorialnego. Czyli cały czas jest tendencja wzrostowa – trzeba to wyraźnie powiedzieć – ale też i w wydatkach ta tendencja niestety jest wzrostowa, więc to się wszystko, proszę państwa, bilansuje. W porównaniu do 2020 roku dochody bieżące wzrosły o 10,6%, natomiast majątkowe nam troszeczkę spadły. Jeżeli chodzi o poziom wykonania, to majątkowe w stosunku do planu zostały wykonane w 98,8%. Tak jak państwu mówiłam przed chwilą, w grupie dotacji celowych nastąpiło zwiększenie środków na realizację zadań zleconych, bo tych zadań zleconych w ubiegłym roku mieliśmy więcej. Ale z drugiej strony mamy spadek tych dochodów z uwagi na to, że państwo przejęło realizację zadania wypłaty świadczeń w ramach programu „Rodzina 500 plus”. W kwocie otrzymanych przez jednostkę środków pochodzących subwencji cały czas największe znaczenie ma część oświatowa subwencji ogólnej, która stanowi 63,4% środków subwencyjnych, jakie jednostki samorządu terytorialnego otrzymały w ubiegłym roku. Wzrosła część uzupełnienia subwencji ogólnej o te środki, o których mówiłam, na rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej.

Tutaj mamy – my mówimy na to torciki – układ graficzny struktury dochodów własnych w latach 2020-2021. Zwróćcie państwo uwagę, one generalnie w swojej strukturze nie bardzo się zmieniają. Czasami jest to 1-2%. Czyli jakieś źródło dochodów nam rośnie, jakieś maleje, ale generalnie ta struktura jest od paru ładnych lat strukturą stałą. Czyli największe źródło dochodów własnych to są odpisy z tytułu wpływu z podatku dochodowego od osób fizycznych, później to są podatki i opłaty lokalne, później są wpływy z odpisu z podatku dochodowego od osób prawnych i pozostałe dochody. Jest bardzo duża grupa różnego rodzaju dochodów – tego już nie będę państwu mówić. To są też dochody między innymi ze sprzedaży mienia.

Teraz przejdźmy do kwestii wydatkowych. Wydatki budżetowe ogółem zostały zrealizowane w kwocie 315 967 268 tys. zł i podobnie jednostki samorządu terytorialnego nie wykonały ich w całości. Wykonały je w niecałych 92%. Troszeczkę nastąpił ich spadek, jeżeli chodzi o procent wykonania w stosunku do roku 2020. Bardziej realnie samorządy planowały wielkości wydatków budżetowych bieżących niż majątkowych, ponieważ, proszę państwa – to jest dla nas niepokojące zjawisko i to będziemy obserwować – w 2021 roku nastąpił spadek realizacji wydatków majątkowych. Ten poziom realizacji wydatków majątkowych był najniższy od 2008 roku. Co na tym zaważyło, proszę państwa? Po pierwsze, część zaplanowanych nowych inwestycji w ogóle nie doszła do skutku, bo na przykład kwota środków, jakie jednostki samorządu terytorialnego przeznaczają na realizację określonej inwestycji, czyli taka szacunkowa wartość zamówienia, okazała się zbyt niska w stosunku do ofert, jakie wpływały od potencjalnych wykonawców. Częstokroć było tak, proszę państwa, że wpłynęły oferty, które spełniały wszystkie wymagania wynikające ze specyfikacji istotnych warunków zamówienia, ale jednostka samorządu terytorialnego musiała unieważnić przetarg, bo nie miała takich pieniędzy, żeby wybrać chociaż najniższą z zaproponowanych ofert. I to zjawisko było bardzo częste w 2021 roku. Stąd też spadek realizacji nowych inwestycji i stąd spadek realizacji wydatków majątkowych inwestycyjnych. To zjawisko będziemy monitorować, czy ono nam się po prostu nie będzie pogłębiać w następnych latach. Tutaj macie państwo też ujęcie graficzne. Te kolumny oznaczają – zwróćcie państwo uwagę – część pomarańczowa kolumny na wykresie po prawej stronie to są wydatki bieżące, a wydatki majątkowe to jest część żółta. I zauważcie państwo, cały czas mamy wzrost wydatków. Zarówno wzrost wydatków bieżących, jak i... Majątkowe kwotowo utrzymały się na podobnym poziomie, natomiast jeżeli chodzi o procentowy udział, to niestety nam spadają. Tu mamy też strukturę wydatków jednostek samorządu terytorialnego w podziale na wydatki majątkowe, wydatki bieżące. Widzicie państwo, jak to wygląda, czyli zawsze powyżej 80% to są wydatki majątkowe, a mniej więcej na poziomie 16-17% to są wydatki inwestycyjne. Największy w tym układzie od roku 2015 do 2021 poziom wydatków inwestycyjnych był w roku 2018, ale to też był efekt tego, że były realizowane wydatki ze środków unijnych. To był właśnie ten taki boom, jeżeli cho-

dzi o zakończenie inwestycji finansowanych ze środków unijnych w poprzednim rozdaniu budżetu unijnego. Dlatego też nastąpił ten dosyć duży wzrost wydatków inwestycyjnych w ogólnej strukturze.

Tu znowu mamy układ tabelaryczny – liczba jednostek samorządu terytorialnego według wielkości budżetów, czyli dochodów ogółem oraz typów jednostek. Czyli tu mamy wielkość budżetu w pierwszej kolumnie. Mówimy o milionach złotych. Czyli, proszę państwa, do 25 milionów mamy 318 gmin na terenie Polski. Między 25 a 50 milionów mamy 968 gmin i 10 powiatów. Między 50 a 75 milionów mamy 481 gmin i 69 powiatów. Jeżeli chodzi o budżet dochodowy 75-100 milionów, to mamy 233 gminy i 64 powiaty. Jeżeli chodzi o budżet między 100 a 250 milionów, to mamy 341 gmin i 166 powiatów. No i budżety tych największych jednostek, czyli od 250 do 500 milionów, mamy 69 gmin 12 miast na prawach powiatu i 5 powiatów. A ci nasi giganci, jeżeli chodzi o dochody, których budżet przekracza 500 milionów, to jest jedna gmina, 53 miasta na prawach powiatu i oczywiście miasto stołeczne Warszawa, a także wszystkie województwa samorządowe.

Kwestia zadłużenia. W 2021 roku utrzymała się tendencja wzrostu kwoty długu, jaką zaciągają jednostki samorządu terytorialnego, przy czym wielkość zadłużenia ogółem zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1,4%. Przy tym mimo zwiększenia kwoty długu samorządowego poziom relacji zobowiązań do dochodów wyniósł średnio 27,3% i był niższy niż w 2020 roku o 2,2%. Natomiast jeżeli chodzi o kwotę należności, które przysługują jednostkom samorządu terytorialnego, to ona wzrosła nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego, bo tylko o 0,2%, ale należności wymagalne zwiększyły się o 0,1%. Czyli dłużnicy gmin nie płacili gminom i ich zobowiązania stały się wymagalne, a w stosunku do gmin należności również. Tak to, proszę państwa, wyglądało na koniec 2021 roku. Tutaj pokazujemy poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego oraz relacje kwoty długu do dochodów. Zwróćcie państwo uwagę, jeżeli chodzi o rok 2021, to zobowiązania ogółem wynoszą 91 122 816 tys. zł i to jest te 27,3% w stosunku do dochodów ogółem. W poprzednim roku było to 29,5%, ale dług mimo wszystko nam rośnie. Bo w roku ubiegłym dług wyniósł 89 843 110 tys. zł. Samorządom rośnie także dług, przy czym ta relacja w stosunku do dochodów, bo dochody nam się podbiły w ubiegłym roku, zmalała.

Tutaj w układzie graficznym mamy liczbę przedziałów, jeżeli chodzi o poziom zadłużenia jednostek. Najwięcej jednostek mamy zadłużonych na poziomie 10-20% w stosunku do kwoty dochodów. Tych jednostek, proszę państwa, jest 846. Najmniejsza ilość jednostek to są ci rekordziści, którzy mają powyżej 60% zadłużenia w stosunku do dochodów. Jest ich 26. Są też jednostki, które nie mają długów, ale ich jest naprawdę niewiele. Brak długu jest w 113 jednostkach.

Tutaj, proszę państwa, mamy taki układ graficzny, żebyście państwo widzieli, jak to się rozkłada na poziomie kraju. Zobaczcie państwo, najjaśniejszy kolor błękitny pokazuje nam dług na poziomie do 10%. Ten kolor najbardziej dominujący, czyli taki troszeczkę ciemniejszy niebieski to jest dług na poziomie 10-40%. Widzicie państwo, że to jest gros jednostek. Później mamy żółty – między 40 a 50% – później jest pomarańczowy – 50-55%. Później już taką gradację – robiliśmy o 5%. Ciemniejszy pomarańczowym – 55 do 60%. Czerwony wskazuje na zadłużenie w przedziale 60-80% – mamy 3 takie jednostki... Przepraszam, troszeczkę więcej... I mamy 3 jednostki gdzie mamy powyżej 80% – na poziomie gmin i miast na prawach powiatu. Jeżeli chodzi o poziom zadłużenia, proszę państwa, jest on dosyć stabilny. Analizując dane z ostatnich 5 lat widzimy, że poziom zadłużenia oczywiście rośnie, ale rosną też inne wielkości budżetowe i w związku z tym jednostki jakoś sobie dają radę. Natomiast muszę państwu powiedzieć, że dokonujemy analizy. Mamy już wszystkie informacje o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze i tak dla własnej ciekawości chcemy sprawdzić, jaki jest wzrost kosztów obsługi długu. Bo tu te wydatki bieżące na obsługę długu, czyli na spłatę odsetek, mogą nam gwałtownie rosnąć. Będziemy właśnie monitorować sytuację, sprawdzając, jak samorządy sobie z tym radzą. Bo proszę zwrócić uwagę – wydatki na obsługę długu, czyli spłatę odsetek, marż, prowizji to są wydatki bieżące, które podbijają nam relacje z art. 242. Jeżeli ta relacja będzie zaburzona, to może dojść do naruszenia relacji i do niepokrycia brakujących dochodów bieżących, żeby sfinansować wszystkie wydatki bieżące. Dlatego

też interesujemy się pewnymi wydatkami bieżącymi, które mogą w tym roku zdecydowanie wzrosnąć. Zresztą nie tylko analizujemy poziom wydatków na obsługę długu, bo też poziom wydatków na wynagrodzenia i pochodne, na różne źródła energii – tutaj również analizujemy sytuację.

Kolejne ujęcie graficzne na mapie naszego kraju – to jest znowu relacja łącznej kwoty długu powiatów i miast na prawach powiatu do ich dochodów. Czyli tutaj znowu powtórka miast na prawach powiatu, ale również mamy powiaty. Także dominujący jest ten poziom zadłużenia między 10-40%. Tak to wygląda. Teraz mamy województwa samorządowe. Tutaj poziom zadłużenia największy jest w tej chwili województwie lubelskim. Zadłużenie w województwie lubelskim jest na poziomie 44,4%. Drugie w kolejności, jeżeli chodzi o wielkość zadłużenia, jest województwo podlaskie – 40,2%. Później mamy takie województwa jak województwo łódzkie – 39% – województwo warmińsko-mazurskie – 36,7%, zachodniopomorskie – 34,4% – i lubuskie 33,7%. Ten poziom zadłużenia w tych dwóch województwach, czyli w podlaskim i w lubelskim wynika z tego, że te jednostki samorządu terytorialnego w ostatnim roku miały bardzo duży odsetek wydatków inwestycyjnych. A wiadomo, że na wydatki inwestycyjne jednostki zaciągają zobowiązania. Stąd też przyrost zadłużenia w tych jednostkach, ale też duży wzrost inwestycji w nowych obszarach.

Tutaj mamy w innym ujęciu graficznym dochody ogółem. Generalnie w ogólnej kwocie dochodów najwięcej dochodów generują nam gminy, no bo jest ich po prostu najwięcej. Później są miasta na prawach powiatu, później są powiaty i później mniej więcej województwa samorządowe na równi z miastem stołecznym Warszawa. Podobnie przedstawia się układ wydatków. Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i w podatku dochodowym od osób prawnych – największy mają oczywiście gminy. Później są miasta na prawach powiatu, później województwa samorządowe, następnie miasto stołeczne Warszawa i na końcu powiaty. Wydatki majątkowe, jak państwo widziecie, też kształtują się podobnie. Czyli gminy generują najwięcej, bo ich jest po prostu najwięcej – to są największe wielkości budżetowe. Najwięcej inwestują miasta na prawach powiatu, województwa samorządowe, powiaty. Miasto stołeczne Warszawa w tym rankingu jest ostatnie. Subwencja ogólna też – podobnie. Najwięcej generują oczywiście gminy. Później miasta na prawach powiatu, powiaty i województwa samorządowe, mniej więcej na równi z miastem stołecznym Warszawa. Podobnie jest z kwotą długu, chociaż tutaj, zobaczcie państwo, największą kwotę długu generują nam miasta na prawach powiatu i później są dopiero gminy. I tu widzimy pewną niepokojącą tendencję, że miasta na prawach powiatu są bardzo zadłużone. Nie ukrywam, że rodzi nam się niepokój, co do możliwości spłaty tego zadłużenia. Tak że tę sytuację monitorujemy w sposób szczególny. Powiaty, miasto stołeczne Warszawa i województwa samorządowe generują dług mniej więcej na podobnym poziomie. Środki ze źródeł zagranicznych nam spadają, bo kończy się wydatkowanie środków, mówiąc kolokwialnie, ze starego unijnego rozdania. A jeśli chodzi o nowy budżet unijny, trwają jeszcze postępowania o przyznanie tych środków, a dopiero później będą trwały postępowania przetargowe na ich wydatkowanie. Tak że tutaj na razie mamy pewien regres.

Tutaj mamy układ graficzny. Widziecie państwo jednak wyraźny spadek w stosunku do dwóch poprzednich lat. Jest też układ, jeżeli chodzi o rodzaje jednostek samorządu terytorialnego. Najwięcej generują oczywiście gminy później miasta na prawach powiatu, województwa samorządowe, powiaty i miasto stołeczne Warszawa. Finansowanie wydatków bieżących dochodami bieżącymi, czyli ta nasza złota, reguła wydatkowa – na koniec 2021 roku dosyć dobrze to wyglądało i muszę państwu powiedzieć, że większość budżetów zamknęła się nadwyżkami budżetowymi. Dlatego że na koniec roku wpłynęły bardzo duże środki właśnie z części subwencji ogólnej, która miała nam wyrównać ubytek w dochodach, które nie zostały spożytkowane z przyczyn obiektywnych – bo wpłynęły na koniec roku – przez jednostki samorządu terytorialnego. To spowodowało, że wielkości budżetowe w zakresie dochodów gwałtownie wzrosły, wydatki nie uległy zmianie. I większość jednostek samorządu terytorialnego zakończyła rok 2021 tak zwanym budżetem nadwyżkowym. Te środki niewykorzystane przeszły na ten rok i mogą przejść w latach następnych jako nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych. Natomiast wydatki,

które mają być sfinansowane z tych środków, będą ponoszone w latach 2022-2025. Tutaj już te budżety mogą nie wyglądać tak dobrze, bo wydatki wzrosną, ale dochodów z tego tytułu już nie przybędzie. Bo te dochody wpłynęły jednorazowo nam na koniec roku 2021 i teraz tylko przejdą jako nadwyżka, czyli jako przychód budżetu. I to do tej relacji z art. 242 już nie będzie miało takiego wpływu.

Jeżeli chodzi o wydatki bieżące, tak jak państwu mówiłam, one nam się też zwiększyły, dochody bieżące też nam się zwiększyły. Liczba jednostek samorządu terytorialnego, która nie mogła pokryć dochodów bieżących wydatkami bieżącymi, w 2021 roku spadła nam w stosunku do 2020 roku o 30. Bo na koniec 2020 roku takich jednostek było 37, a na koniec 2021 roku takich jednostek było tylko 7.

Tutaj też, proszę państwa, jest tabela pokazująca różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, czyli tę relację z art. 242, o której państwu mówiłam. Jeżeli chodzi o te 7 jednostek, którym nie udało się pokryć w całości wydatków bieżących z dochodów bieżących, to 5 z nich pokryło to z nadwyżek z ubiegłych lat oraz tak zwanymi wolnymi środkami, czyli z tego, co im zostało z nieskonsumowanych w pełni kredytów, pożyczek bądź wyemitowanych obligacji. Jedna jednostka pokryła tylko tymi środkami, których nie wykorzystwała w zakresie kredytów, pożyczek bądź wyemitowanych obligacji. A w jednym przypadku nie zrealizowano tej relacji, ale to dlatego, że jednostka samorządu terytorialnego jest objęta programem postępowania naprawczego i w trakcie jego trwania nie ma obowiązku pokrywania.

Myślę, że to ostatnie zagadnienie – kwestia finansowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, czyli to, co objęliśmy takim naszym szczególnym monitoringiem. Jak państwo doskonale wiecie, dochody z tytułu opłat śmieciowych, czyli opłat pochodzących od nas wszystkich, które płacimy gminie z tytułu odbioru odpadów komunalnych, winny być pokryte w całości na koszty funkcjonowania tego systemu, zarówno na wydatki bieżące, jak i wydatki inwestycyjne z tym związane. Proszę państwa, te dane, które państwu w sprawozdaniu przedstawiamy, to są dane, które pochodzą ze sprawozdań budżetowych, czyli ze sprawozdań o dochodach i wydatkach budżetowych. My nie byliśmy w stanie monitorować tego w ramach czynności kontrolnych w każdej gminie. Zebraliśmy te dane z danych sprawozdawczych zweryfikowanych przez nas i później jeszcze zweryfikowanych przez Ministerstwo Finansów. Na tej podstawie dokonaliśmy tej analizy. I zobaczcie państwo, jak to wygląda. Mamy na wykresie graficznym wydatki. Są zaznaczone na zielono. Dochody z tytułu opłat na żółto. A różnica między dochodami i wydatkami na in minus, czyli taki, powiedzmy, deficyt w tym zakresie – na pomarańczowo. Największy deficyt w tej czteroletniej perspektywie zanotowaliśmy w 2020 roku. Natomiast w 2021 roku jest nieco lepiej. Niemniej jednak, proszę państwa, cały czas jest tak, że te dochody nie wystarczą na pokrycie wszystkich wydatków. Jednostki samorządu terytorialnego ewidentnie dokładają do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. A nie chcą też, proszę państwa, za bardzo podnosić opłat, bo to uderzy w społeczność lokalną.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Brakuje 980 mln.

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Tak, dokładnie. Na koniec 2021 roku. Jednostki niestety gimnastykują się, jak mogą, żeby ponieść ciężar utrzymania systemu, inwestować też w system, bo system wymaga inwestowania, ale jednocześnie w miarę możliwości nie podwyższać drastycznie opłat za śmieci. Tu jest pokazany też wynik finansowania systemu w latach 2018-2021 w zestawieniu na rodzaje gmin – w gminach miejskich, gminach wiejskich i gminach miejsko-wiejskich. Tak to wygląda. Największe deficyty są w gminach wiejskich. W mniejszym stopniu są ściągane opłaty, a wydatki są dużo większe, chociażby ze względu na koszty transportu. Bo przecież taki pojazd, żeby odebrać odpady, musi dojechać do każdego gospodarstwa. Często te gospodarstwa są rozsiane po terenie całej gminy, prawda? Dlatego też koszty utrzymania systemu są zdecydowanie większe, a wpływy z opłat mniejsze. Tak że tutaj gminy wiejskie są w najgorszej sytuacji w tej chwili. Gminy miejskie są teoretycznie w najlepszej, ale i tak są na minusie. A gminy miejsko-wiejskie tak pośrodku.

Zobowiązania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. To już ostatnie zagadnienie, które chciałabym państwu przybliżyć w ramach części drugiej. Niestety, cały czas, proszę państwa, one się utrzymują na wysokim poziomie. My to monitorujemy, ponieważ wpływają do nas sprawozdania RPZ, w których wykazywane są zobowiązania samorządowych osób prawnych. Do tych samorządowych osób prawnych należą właśnie samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, instytucje kultury i też inne samorządowe osoby prawne, przede wszystkim spółki. 98% zobowiązań samorządowych osób prawnych to są zobowiązania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Instytucje kultury praktycznie nie mają zobowiązań, spółki też w stosunkowo niewielkim stopniu. Łączna kwota zobowiązań nadzorowanych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej przez jednostki samorządu terytorialnego – ale nie tylko, generalnie samorządowych osób prawnych – to jest, proszę państwa, 5 869 767 tys. zł. Ona wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 93 648 tys. zł. To jest niby 1,6%, ale kwotowo to całkiem sporo – zwłaszcza jak na samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej. One wprawdzie stanowią w stosunku do dochodów gmin... Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej głównie są na poziomie powiatów i na poziomie województw samorządowych – bo to one są w stanie utrzymać szpitale w takiej formie organizacyjno-prawnej, nie przekształcając ich w spółki prawa handlowego. W stosunku do gmin te zobowiązania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej to jest tylko 0,1% ich dochodów. Nie jest to takie duże obciążenie. Natomiast w pozostałych typach jednostek to już, proszę państwa, województwach samorządowych nastąpił wzrost o 37,3%, w powiatach ten wzrost jest do 22,6% na koniec 2021 roku, w miastach na prawach powiatu, z wyłączeniem miasta stołecznego Warszawy, do 45%. To jest dosyć duże obciążenie dla tego typu jednostek samorządu terytorialnego. Ja tylko chciałabym przypomnieć, że owszem, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej mają osobowość prawną i one samodzielnie zaciągają te zobowiązania, ale bardzo często bywa tak, że poręczycielami tych zobowiązań są jednostki samorządu terytorialnego. Jeżeli samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nie są w stanie uregulować zobowiązań, to automatycznie spłata zobowiązań przechodzi na nadzorujące je jednostki samorządu terytorialnego. Tak że to potencjalnie może być duże obciążenie. Tutaj też te dane są przedstawione w ujęciu tabelarycznym. Ale ja państwu pokażę jedną rzecz. Bo tutaj to są te kwoty ogólne, o których mówiłam – są też przedstawione w ujęciu graficznym. Grubsza linia na górze to są zobowiązania ogółem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, a ta cieńsza linia na dole to są zobowiązania wymagalne, czyli których termin płatności już minął. One wprawdzie nam spadły w roku 2021 w stosunku do lat 2019 i 2020, ale nadal występują, proszę państwa, i to na poziomie ponad miliona złotych.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Miliarda.

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Miliarda. Bardzo przepraszam. Dziękuję, panie przewodniczący, za zwrócenie uwagi. Bo rzeczywiście jest to istotna różnica. Chciałam państwu pokazać na koniec – największy problem ze zobowiązaniami samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej mają: województwo lubelskie, śląskie, podkarpackie, miasto Grudziądz i jego szpital, województwo dolnośląskie, mazowieckie, łódzkie i tak dalej. Jeszcze Toruń ze szpitalem wojewódzkim też ma spory problem. Tak że to są te jednostki, które mają największe problemy, jeżeli chodzi o zobowiązania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, które mogą potencjalnie zacząć spłacać...

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Wielkopolskiego nie ma?

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Nie. Tam sobie jakoś dobrze radzą pod tym względem. Jeżeli chodzi o dalsze szczegółowe dane, to państwa odsyłam do naszego sprawozdania. Bardzo dziękuję za uwagę. Jeżeli państwo macie jakieś pytania, postaram się odpowiedzieć...

Panie przewodniczący, jeszcze jedna rzecz. To tak na koniec – za każdym razem to mówię, a pracownicy by mi tego nie wybaczyli, gdybym nie powiedziała. To sprawozdanie, które ma ponad 400 stron i ta praca, o której państwu mówiłam, to jest efekt działalności i rocznej pracy 1200 osób. To są pracownicy 16 regionalnych izb obrachunkowych. Ja po prostu nie mogłabym nie powiedzieć o tym...

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

O wynagrodzeniach.

Zastępca przewodniczącego KRRIO Luiza Budner-Iwanicka:

Tak jest, panie przewodniczący. W tym roku bardzo szczegółowo opisaliśmy to na stronie 33. Ja państwa szczególnie odsyłam do tej strony – jak kształtuje się poziom wynagrodzeń wśród naszych pracowników, ile zarabiają inspektorzy kontroli, ile zarabiają specjaliści, którzy analizują wszystkie dane budżetowe, sprawdzają uchwały. Sprawdzają te setki tysięcy sprawozdań budżetowych i finansowych. Proszę państwa, to są kwoty rzędu – już państwu mówię – 5383 zł brutto na osobę. I ja – zresztą nie tylko ja – wszyscy nasi przedstawiciele apelują do państwa, żebyście państwo pomogli tym ludziom. To nie jest duża grupa ludzi. To jest raptem 1200 osób. Ale żebyście państwo im pomogli i zwiększyli te wynagrodzenia nie tylko o prognozowany poziom inflacji, czyli 7,6% – bo taki poziom inflacji jest we wskaźnikach makroekonomicznych budżetu państwa przewidziany na rok 2023. Żeby państwo jednak pochylili się nad tą sferą budżetową i nad tą niewielką grupą osób, która naprawdę wykonuje ogrom pracy i naprawdę to jest dobra robota. Tak, mam nadzieję, państwo to ocenicie. Bardzo państwa proszę, żebyście państwo rozważyli tę kwestię i ujęli w projekcie budżetu na rok 2023 nieco wyższe środki na wynagrodzenia dla tych ludzi, bo naprawdę są tego warci. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Szanowni państwo, koreferat teraz. Naprawdę postaram się w skrócie to zrobić. Dane liczbowe, statystyczne zostały przedstawione już tutaj przez panią przewodniczącą. Nie będę się do nich odnosił, jeśli chodzi o ilość wykonywanych kontroli, różnorodnych zaleceń. One są podobne w korelacji 2021 roku do 2020. Wzrosła istotnie ilość szkoleń – o 55% – a liczba przeszkolonych o 25%. Oczywiście ja to zaokrąglam – tak sobie wyliczyłem.

Przechodzę do następnej kwestii związanej z pierwszą częścią – wynagrodzenia. Proszę państwa, porównałem sobie z ogłaszanymi przez Główny Urząd Statystyczny przeciętnymi wynagrodzeniami w kraju. W 2019 roku było to 5433 zł – liczę razem z nagrodami i tak dalej – versus 4918 zł. 110,7% średniej krajowej. W 2021 roku nawet polepszyło się – 112%. Ale teraz spadło na 100,9%. To jest na poziomie już średniej krajowej wszystkich. Jeżeli by ktoś wszedł jeszcze w większe szczegóły, dotyczy to tego, że podwyższenie wynagrodzenia minimalnego objęło większą ilość osób i w związku z tym nie starczyło pieniędzy na podwyżki. Ale efekt tego w zatrudnieniu jest następujący – w 2019 roku 1214 zatrudnionych przeciętnie, w 2020 roku – 1206. Na tym samym poziomie, ale spadek o 8. A teraz w 2021 roku – 1169. W sumie w ciągu 2 lat ubyło 3,7% pracowników RIO. A jest to instytucja potrzebna. Ja to również podnoszę na Radzie Służby Publicznej przy premierze – jeżeli nie zachęcimy do pracy w różnorodnych sektorach administracji publicznej systemem wynagrodzeń, to ludzie w związku ze wzrostem gospodarczym będą uciekać do sektora prywatnego. To się właśnie dzieje. To są też moje uwagi, które zdaje się wychodzą naprzeciw temu, co pani przewodnicząca mówiła – nie wiem, w jakim stopniu kojąc serce, ale przynajmniej zwracam na to uwagę. Proszę państwa, nie będę przytaczał tych liczb, tylko pewne tendencje, które wychwyciłem – te najważniejsze związane z funkcjonowaniem jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody ogółem wzrosły w 2020 roku względem 2019 roku o 9,5%. Uwaga – przy inflacji wynoszącej 3,4%. A więc to był realny wzrost. Dalej o 9,3% w 2021 roku względem 2020 przy inflacji 5,1%. Czyli nadal realny wzrost. Zobaczymy teraz, jak będzie przy inflacji kilkunastoprocentowej i kryzysie energetycznym.

Dochody z tytułu podatków PIT i CIT – o ile w 2020 roku spadły, to był COVID-19 o 1% przy inflacji 3,4%, tak teraz wzrosły w 2021 względem 2020 roku o 15% przy inflacji

5,1%. Czyli to jest naprawdę realny wzrost, wbrew temu co się dzieje. Ale teraz będzie inaczej, bo mamy klin podatkowy, a więc kwotę wolną od podatku i pięcioprocentowy spadek. Będziemy po prostu to wszystko obserwować i monitorować.

Z kolei wydatki ogółem też wzrosły. One wzrosły nie aż w takim stopniu jak dochody, bo w 2020 roku wzrosły o 6,8%, a teraz o 5,6%. Ta druga liczba to były ciągle realnie wzrastające wydatki przy inflacji 5,1%. Przy czym wydatki majątkowe stanowiły, tak jak pani przewodnicząca zauważyła, zmniejszający się udział wydatków ogółem. W 2019 stanowiły one 18,2%, w 2020 roku 16,3% i 15,2% w minionym roku analizowanym przez nas. Jest to spowodowane COVID-em, jest to spowodowane tymi wycenami i tą rezerwą, taką poduszką, którą sobie jako nadwyżkę samorządy w tej chwili zostawiły. Deficyt w 2019 roku wynosił ponad 1,7 mld sumarycznie u wszystkich samorządów, w 2020 roku 5,7 mld, a teraz aż 17,4 mld. I to jest spowodowane tym, że wiele rzeczy... Bo rząd zaproponował rządowy fundusz inwestycji lokalnych – dwunastomiliardowy. Zaproponował, wyszedł naprzeciw samorządom, proponując Polski Ład. Ale to są wydatki inwestycyjne i duża pula poszła na te wydatki. W związku z tym ceny przetargów w zakresie różnorodnych usług poszły w górę. Te pieniądze samorządy sobie zostawiły, ale też częściowo – na taką można powiedzieć poduszkę na przyszły rok. One trzymają je na inwestycje, ale też trzymają te wkłady własne, z którymi nie mogą też niejednokrotnie sobie poradzić. Tempo zadłużenia spadło, tak jak pani przewodnicząca zauważyła, i wobec dochodów ogółem – ja tu sobie porównałem jeszcze relację – dochody sukcesywnie – jeden z wykresów tutaj to pokazywał – spadają z 29,5% w 2019 i 2020 roku do 27,3%, mimo że nominalnie wzrosły o niespełna 1,5 mld zł. Ale dochody przecież wzrosły prawie 10%.

Proszę państwa, wydatki na wynagrodzenia i pochodne – to jeszcze sobie przeanalizowałem – w 2019 roku 88,4 mld i wzrost 7,3% przy inflacji 3,4%. Znowu wzrost na wynagrodzenia samorządów o 7,7% w 2021 roku, przy inflacji 5,1%. Innymi słowy nie jest prawdą, że samorządy są w tragicznej sytuacji, ale są w skomplikowanej mocno sytuacji. W tej chwili mają pewne rezerwy, pewne nadwyżki, czekają na ustabilizowanie cen, ale kryzys energetyczny powoduje niewiadomą rozgrywkę przy tych wszystkich przetargach. Inflacja powoduje naciski płacowe, co z kolei wiąże się z regułami wydatkowymi. To wszystko powoduje, że sytuacja wydawać się może lepsza, ale ona jest skomplikowana pod wieloma względami. A jeżeli wyciągniemy sobie gdzieś w oczach swojej wyobraźni, co Unia Europejska od nas wymaga – na przykład na 2027 rok, jeśli chodzi o skanalizowanie i odprowadzanie czystych ścieków właśnie, jeśli chodzi o zagospodarowanie odpadów – to inwestycje w tym zakresie będą musiały być duże i w związku z tym pomoc państwa, ale i wkład własny też.

Wnioski mam takie, że konieczny jest apel – ja na pewno go wystosuję – o wzrost wynagrodzeń w regionalnych izbach obrachunkowych. Bo rzeczywiście relacje chociażby kilku ostatnich lat względem średniej krajowej tutaj leżą. One ciągle jeszcze są nieco powyżej średniej krajowej, ale to jest już na poziomie właściwie średniej krajowej. Przy wzroście dochodów samorządów, ale jednocześnie wzroście wydatków i dużej ilości pieniędzy na inwestycje zachwiana została możliwość utrzymania tego bilansu reguły wydatkowej. To jest bardzo mocno napięte. W tej chwili samorządy niejednokrotnie są pod dużym znakiem zapytania. Koledzy i koleżanki samorządowcy pytają – słuchaj, co ja mam zrobić, jak będzie w przyszłym roku? Nikt nie wie, prawda? Nikt nie wróży z fusów. Słabnięcie tych wyników inwestycyjnych – ono nie jest radykalne, ale jednak jest pewien dołek. Ustabilizowanie się pewnie i relatywny spadek zadłużenia – tak bym to określił. Taka jest sytuacja.

Wnioski te lege ferenda. Jest ich 17 – rozbierając je na czynniki pierwsze. Postaram się, żebyśmy pochylili się w prezydium Komisji nad nimi i wystąpili z różnymi inicjatywami. Szanowni państwo, to jest w skrócie mój koreferat.

Otwieram dyskusję, czy ktoś z państwa chciał zabrać głos i zadać pytanie? Nie widzę... Proszę bardzo, kolega Koperski.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Została nas trójka. To pokazuje niestety niepokojące podejście Komisji do tej problematyki. Może po prostu godzina i termin nie były dobrze wybrane. Bo uważam, że tego

sprawozdania, tej informacji powinna wysłuchać jedna i druga Komisja w komplecie. To są tak ważne informacje. Ja mam oczywiście kilka pytań. W tym pierwsze do pana przewodniczącego. Pamiętam naszą debatę z Komisji w ubiegłym roku. Pani prezes też przedstawiała wnioski de lege ferenda, mówiła o sytuacji krytycznej, jeśli chodzi o pracowników. Dobrze, że pan przewodniczący też o tym wspomniał w swoim wystąpieniu. Mnie interesuje, ile tych wniosków ubiegłorocznych udało się nam jako Komisji zrealizować. To znaczy, ile z tych wniosków zostało przeformułowanych i przedstawionych w postaci projektów ustaw wniesionych pod obrady Sejmu.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Nie podjęliśmy. Wiadomo, kolego pośle, był COVID i różnorodne inne rzeczy, dominowała zdalna praca. To jest główny powód.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Dziękuję, ale to nie usprawiedliwia tego, że nasza Komisja po prostu niewłaściwie pracuje. Były wnioski de lege ferenda – wspominał o tym również pan poseł, to nie do pana przewodniczącego – z Najwyższej Izby Kontroli o usprawieniu. Ale jeśli chodzi o nasze połączone Komisje, te wnioski, które przedstawiają regionalne izby obrachunkowe, wydają się tak oczywiste, że powinny być wdrożone. Podbijam ten wniosek. Nie mogę go postawić jako wniosku formalnego, bo nie miałby go kto przegłosować. W trójkę nie możemy przegłosować, kiedy nasze połączone Komisje liczą 50 osób. Ale wnoszę taki apel do pana przewodniczącego, żeby na następnym posiedzeniu przedstawić to faktycznie jako propozycję połączonych Komisji albo jednej, albo drugiej. Te propozycje państwa są przemyślane, rozsądne, osobiście bardzo mi się podoba się ten pomysł dotyczący ujednoczenia stawek za obiady w szkołach... No nie może być tak, żeby te szkoły, które zlecają usługi cateringowe – dotyczy to również przedszkoli – obciążały tymi kosztami rodziców. Bo wtedy tak naprawdę różnicujemy Polaków na lepszych i na gorszych. Na tych, którzy trafili do szkoły, gdzie jest to zaplecze i można gotować i na takich, którzy trafili do szkoły, gdzie tego zaplecza nie ma. A trudno też winić za to wyłącznie samorządy, bo takie mamy przepisy prawne jakie mamy. Zmieńmy te przepisy. Uważam, że to jest bardzo dobry pomysł. Uważam, że zdroworozsądkowa jest również propozycja, żeby gmina przestała płacić podatki samej sobie, a powiaty określą drogą również przekazywały do własnych budżetów środki finansowe na straż pożarną. To jest zaskakujące. Mówię to również jako były samorządowiec. Przy czym warto oczywiście skierować to do wspólnej komisji rządu i samorządu. Bo możliwe, że to podbija trochę te budżety samorządów i może w jakimś krótkim okresie być to opłacalne, ale na dłuższą metę – a rozumiem, że te rozwiązania działają już od wielu lat – to jest po prostu niezdrowe.

Chciałbym jeszcze powiedzieć o jednej rzeczy, o tym systemie gospodarki odpadami, na który pani zwracała uwagę. Ten system się nie bilansuje. Prawie miliard złotych brakuje, 970 mln. Szanowny panie przewodniczący, ja proszę też, żeby zmobilizować ministra Ozdobę, Ministerstwo Klimatu i Środowiska. No przecież nie może być tak, że oni 4 lata pracują już nad projektem ustawy o systemie kaucyjnym, o rozszerzonej odpowiedzialności producenta, mówią cały czas, że przedstawiają te rozwiązania i nadal nie mamy tego projektu ustawy. A słusznie pani prezes zwróciła uwagę, że samochody jeżdżą z ogromnym obciążeniem od domu do domu, zbierając między innymi butelki szklane. Przecież te butelki szklane, gdybyśmy wprowadzili w końcu ten system kaucyjny, można byłoby zwracać w każdym większym sklepie. Nie możemy tego robić. I to między innymi obciąża samorządy. Bo muszą wysyłać te samochody. Gdybyśmy mieli ten system kaucyjny, gdybyśmy mieli rozszerzoną odpowiedzialność producentów, tych śmieci do odbioru byłoby po prostu fizycznie mniej. Gdyby było mniej, to system może zacząłby się bilansować. Głęboko w to wierzę. Natomiast nie mogę zrozumieć tego lenistwa, tego braku pracy i tego oszukiwania wszystkich dookoła. Przedsiębiorcy są przecież też świadomi tego, że mamy rozwiązania europejskie, które nakładają na nas wprowadzenie systemu kaucyjnego i wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta. I nie wiemy, co polski rząd wymyśli. Bo już jest wrzesień, a my nadal nie znamy projekty ustawy. Taką mam gorącą prośbę, żeby jednak zachęcić kolegów do pracy. To tyle. Najważniejszy wniosek – jak tu kolega Wilczyński sugerował – żebyśmy jednak te propozycje rozwiązań

prawnych przedłożyli jako Komisja pod obrady Sejmu. Dziękuję uprzejmie i jeszcze raz bardzo serdecznie dziękuję państwu za ciężką, dobrą pracę i życzę wam niezależności. Bo pamiętam, jak w zeszłym roku rozmawialiśmy również o tym, że są próby zmiany przepisów o funkcjonowaniu regionalnych izb obrachunkowych. Niech ręka boska broni. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan sekretarz zwrócił mi uwagę, że w planie pracy mamy – i to już na wrzesień, zobaczymy, jak się ułoży i ile ewentualnych projektów ustaw będzie jeszcze we wrześniu, a więc na następnym posiedzeniu – przedstawienie informacji o systemie kaucyjnym i przygotowaniu do niego. Tak że czekamy. Szanowni państwo, czy ktoś jeszcze? W związku z tym zamykam dyskusję i zgłaszam wniosek o przyjęcie tegoż sprawozdania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę że obydwie Komisje przyjęły. Sprzeciwu nie słyszę. Szanowni państwo, stwierdzam, że Komisje przyjęły to sprawozdanie.

Natomiast pozostaje wybór posła sprawozdawcy. Nikogo nie chcę obciążać, skoro jestem koreferentem, to czuję się wywołany do tablicy jako poseł sprawozdawca z tego tytułu. Jeżeli któryś z kolegów chciałby to przejąć, to proszę bardzo.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Proszę brać.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Zatem będę posłem sprawozdawcą.

W związku z tym zamykam posiedzenie. Informuję, że protokół z posiedzenia wraz z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariatach Komisji. Dziękuję bardzo.